

International Journal of Social Sciences

Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi

Enneagrama Göre Kişilerin Öğrenme Tarzları

Abdullah Demir¹

Özet

Enneagram tiplerinin öğrenme stilleri üzerine yapılan bu çalışmada ilk olarak kişilik tanımlamasının önemi vurgulanmıştır. Daha sonra, bir kişilik tanımlama sistemi olarak Enneagram hakkında bilgi verilmiştir. Her bir Enneagram tipinin genel özellikleri, zihin-duygu-fiziksel bölgeleri, tüm Enneagram tiplerinin kanatları, stres ve gevşeme modları özetlenmiştir. Çalışmanın son bölümünde, 9 Enneagram tipinin tümünün öğrenme tarzları açıklanmıştır.

Anahtar Kelimeler: öğrenme stili, dil, Enneagram, karakter

Summary

In this study on learning styles of enneagram types, firstly, the importance of personality identification was emphasized. Then, information about Enneagram is given as a personality identification system. General features of each Enneagram type, mind-emotion-physical regions, wings of all Enneagram types, stress and relaxation modes are summarized. In the last part of the study, the dynamics of how all 9 enneagram types learn are explained.

Keywords: Learning style, language, Enneagram, character

---

¹ Prof.Dr., Nile University of Nigeria, abdullahdemir2755@gmail.com

Giriş

Bu çalışmada, ilk olarak Enneagram alanında insan karakterlerini belirlemeye odaklanacağız ve sonra dili etkili bir şekilde nasıl öğreneceğimizi anlamaya çalışacağız. Gerçekten de, bir kişinin karakteri, oldukça karmaşık olabilir. Tarih boyunca insanın bu karışık ve karmaşık karakterini incelemek için çeşitli yöntemler geliştirilmiştir (Clark, 506). İnsanların karakterini belirlemek için kullanılan farklı sistemler olmasına rağmen, Enneagram daha net sonuçlar verdiği için öne çıkıyor. Bu nedenle insan karakterlerini Enneagram'a göre belirleyeceğiz ve sonra bu karakterler arasında etkili iletişim yöntemleri/teknikleri oluşturma olasılığını inceleyeceğiz. (Goodwin ve Jamison, 1990; Atkinson ve diğerleri, 1999).

Enneagram insan karakterlerini tanımlamanın yanı sıra ekip oluşturma, motivasyon, liderlik (Demir, 2019), güçlendirme, eğitim, eğitim vb. alanlarda da kullanılabilir (Kale ve Shrivastava, 2003). Buna ek olarak, Enneagram kendini tanıma, kendini gözleme ve kendini hatırlama aracı olarak kullanılmıştır (Stocker, 1994, A.17).

Enneagramın Tarihçesi

Yazımızın ana konusu olan enneagram bir kişilik tanımlama ve inceleme yöntemidir. Enneagram, 9 tipli sisteme dayanan eski bir ezoterik öğretim ve kişilik inceleme yöntemidir (Daniels and Price, 2004: 13). Her tür, özelliklerine göre farklı adlandırılır ve genellikle sayıların kullanılmasıyla tanımlanır (Fiely, 2002; Murali, 2003; Colina, 1998; Palmer, 1989).

Enneagram'ın tarihi, yaklaşık 4500 yıl önceki Gılgamış Destanı'na kadar gitmektedir. Enneagram Orta Doğu'da Babil Krallığı ve Sarmoun Kardeşliği'nde doğmuştur. 14. veya 15. yüzyıllarda İslam matematikçileri ve Afganistan'daki Sufiler enneagramı elde etmişlerdir (Armstrong, 2001).

Kars'ta doğan George Ivanovich Gurdjief (1877-1949), annesi Yunan, babası Ermeni olan Ortodoks bir Osmanlı vatandaşıdır. Hayatını insan gerçeği arayışına adan Gurdjief, Orta Asya, Buhara ve Taşkent'te uzun yıllar boyunca birçok araştırma yürütmüştür (Palmer, 1988).

Enneagrama Göre Kişilerin Öğrenme Tarzları

Gurdjieff, Meeting with Remarkable Men adlı kitabında Orta Asya'da 20-25 yıl yaşadığını ve Sufi büyükleri ile bir araya geldiğini belirtiyor. Gurdjieff Enneagram bilgisini eski Babil'de gizli bir mezhep olan Saourmoni Tarikatı'ndan öğrendiğini söylemektedir. Sonrasında Gurdjieff, öğrencileriyle birlikte İstanbul'a dönmüş ve Ruhun Harmonik Gelişimi (The Harmonic Development of Spirit) adlı bir enstitü kurmuştur. Ancak geç Osmanlı döneminde yaşanan kargaşa nedeniyle İstanbul'da uzun süre kalamamış ve daha sonra Fransa'ya yerleşmiştir (Riso ve Hudson, 2000, 23-24).

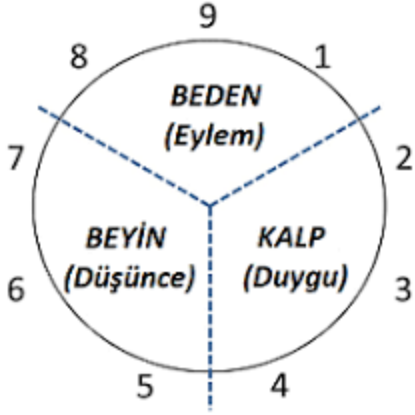
Enneagram, bugün olduğu gibi, çeşitli araştırmacıların katkılarıyla gelişmiş ve çeşitli alanlara uygulama girişimleri yapılmıştır. Araştırmacılardan biri, Bolivyalı bir psikolog Oscar Ichazo, Enneagram'ı farklı kişilik türlerine göre kategorize etmiştir. Ichazo, 9 kişilik tip sistemin özellikleri hakkında konuşmuş ve bunları Enneagram sembolüne doğru bir şekilde yerleştirmiştir (Ichazo, 1982). Ichazo daha sonra Amerika'ya taşınmış ve burada Arica Enstitüsü'nü kurmuştur (Randall, 18).

Şili'de Ichazo ile çalışan Claudio Naranjo, Enneagram'ı psikolojiye uygulamıştır (Naranjo, 1990). Don Riso, Russ Hudson, Helen Palmer, Richard Rohr ve Elizabeth Wagele gibi birçok araştırmacı Enneagram'ı çeşitli alanlarda geliştirmeye devam etmiştir. Enneagram'ın geliştirilmeye uygun yapısı bu araştırmacıların çalışmalarını kolaylaştırmış ve onları bu alanda çalışmaya teşvik etmiştir (Almaas, 1998).

Enneagram Tipleri

Enneagram'ın buna göre 1'den 9'a kadar numaralandırıldıkları 9 temel tipi vardır (Daniels ve Price, 117) ve bu tipler baskın özelliklerine göre adlandırılır (Riso ve Hudson, 2000, 32): 1- Mükemmeliyetçi, 2- Yardımcı, 3- Başaran, 4- Bireyci, 5- Araştırmacı, 6- Sadık, 7- Meraklı, 8- Meydan Okuyan, 9- Barışçı.

Enneagram, dokuz farklı noktaya ve çizgilere sahip bir daire sembolü ile gösterilir. Çember bütünlüğü temsil eder, çizgiler Enneagram sembolünün tamamındaki enerji hareketini gösterir (Rhodes, 2009, 12).

1.Mükemmeliyetçi: Hayatta amacı her işinde mükemmel ulaşmaktır. Kurallara uymak ve başkalarını da uydurmak için çok çaba harcar. Arı gibir çalışır ve çalışmaktan zevk duyar. Herkesin kaçındığı işleri zevkle ve en mükemmel şekilde yapar.

2.Yardımsaver: İnsanlara yardım etmek ve onların teşekkür etmelerini beklemek en temel özelliğidir. Bu teşekkür ve sevgi ikilerin adeta hayat kaynağıdır. Her yerde yardım edecek birilerini arar.

3.Başaran: Hayatta başarılı olmak en temel özelliğidir. Her alanda birinci olmak, parmakla gösterilmek ve takdir edilmek ister. Başarılı olmak için canla başla çalışır.

4.Özgün: Hayatta özgün bir insan olmak ve özgün işler yapmak temel amacıdır. Sıradanlıktan, sürü olmaktan nefret eder. Özgün sanatçılar bu gruptan çıkar.

5.Araştırmacı: Hayatını bilgi ile sürdürmeyi amaçlayan karakterdir. Sürekli okur, araştırma yapar, öğrenir. Öğrenmekten haz alır ve öğrendikçe kendisini daha güçlü hisseder. Fikir adamları, düşünürler genellikle bu gruptan çıkar.

6.Sorgulayıcı: Hayatın her alanında tam güvenlik olmasını amaçlayan garantici karakterdir. Her işte en az tehlike ve risk olması için çalışır. Bu sebeple tehlike, hata ve kusurlara odaklanır, bunları kolaylıkla fark eder.

7.Maceracı: Hayatta amacı sürekli yeni şeyler deneyimlemek ve bu şekilde mutluluğu yakalamaktır. Sabırsız, hiperaktif, her alanda bilgi sahibi kimselerdir.

8.Meydan okuyan: Enneagramın lider karakteridir. Bağımsız olmak, gerektiğinde rahatlıkla güç kullanmak, liderlik temel özellikleridir. Büyük liderler genelde bu gruptan çıkar.

Enneagrama Göre Kişilerin Öğrenme Tarzları

9.Arabulucu: Hayatında uyumun bozulmaması için herkesle iyi geçinen, kimseyi kırmamaya çalışan, arabulucu, barışsever karakterdir.

Enneagramda Bölgeler

Enneagram tipleri zeka ve algı merkezleri olan üç bölgeye ayrılmıştır. Bunlar: Beden bölgesi (8-9-1), duygu bölgesi (2-3-4) ve akıl bölgesi (5-6-7) (Riso ve Hudson, 2000, s.47). Her bölgenin üç kişilik tipi vardır. Bu üç bölge (yani beden, duygu ve akıl) dünyada olma yolumuzu etkiler ve zayıf yönlerimizi aşmada ve potansiyelimizi geliştirmede önemli bir anahtardır (Hampson, 2005, s. 14).

Enneagram Tiplerinin Öğrenme Tarzları

Enneagram karakterlerine göre eğitim ve öğretim yapabilmek için öncelikle enneagram testi yaparak sınıftaki öğrencilerin karakterlerini belirlemek gerekir. Bütün öğrencilerin karakterleri doğru şekilde belirlendikten sonra, öğrenciler karakterleri hakkında bilgilendirilmeli, karakterlerinin güçlü ve zayıf yönlerini öğrenmelidirler. Karakterini öğrenerek kendini daha iyi tanıyan öğrencinin eğitim ve öğretimdeki başarısı artacaktır.

Enneagramda bulunan grupların (beden, duygu ve akıl merkezleri) her birinin öğrenme yöntemleri farklıdır. Beden grubunda yer alan karakterler (8,9,1), uygulamalı yöntemlerle daha iyi öğrenirler. Yani bu karakterlerin öğrenecekleri konuları somut olarak görmeleri, duymaları, dokunmaları, tatmaları ve koklamaları gerekir. Bu karakterler somut şeyleri ve somut yöntemlerle daha iyi öğrenirler.

Duygu grubunda yer alan karakterler (2,3,4) duygusal iletişim kurarak daha kolay öğrenirler. Bu karakterler, konuyu, öğretmeni ya da yöntemi sevdikleri takdirde daha iyi öğrenmektedirler. Buna karşılık konu, öğretmen ya da yöntemi sevmedikleri takdirde öğrenmekte zorluk yaşamaktadırlar.

Akıl grubunda yer alan karakterler (5,6,7) ise konunun, öğretmenin ve yöntemin mantıklı olmasını aramaktadırlar. Bu karakterler, öğrenmenin duygu ve somutluktan ziyade mantıklı olması üzerinde durmaktadır.

Bu anlatılanlar enneagram grupları hakkında genel olarak doğru olmakla birlikte, her grupta yer alan karakterin öğrenme tarzlarında farklılıklar bulunabilmektedir. Çünkü her grup içerisinde her karakter, diğer gruplara ait özellikleri de taşımaktadır. Bir karakterin grubu dışındaki karakterlerin özelliklerine de sahip olması, öğrenme yöntemlerinde de onlara benzemesine sebep olmaktadır. Örneğin fizik grubunun akıl uzantılı karakteri olan tip 1, öğrenmede somutluk ve doğrudanlık yanında mantıklılığa da önem vermektedir. Ya da duygu grubunun fizik uzantılı karakteri olan tip 3, öğrenmede duygusallık yanında doğrudanlık ve somutluk özellikleri de aramaktadır. Aşağıda her karakterin öğrenme tarzlarını ayrıntılı şekilde inceleyeceğiz.

Tip 1'in Öğrenme Tarzları

(Riso and Hudson, 2000); (Ichazo, 1982); (Almaas, 1998); (Kaylene C. Williams, Alfred R. Petrosky, and Edward H. Hernandez., 2008); (Hampson, 2005); (Fiely, 2002); (Murali, 2003); (Colina, 1998); (Palmer, 1989); (Armstrong, 2001); (Demir, 2019)

Sınıfta kurallara hassasiyetle uyan, uymayanları ikaz eden, ödevlerini düzenli şekilde yapan, kıyafeti ve eşyaları son derece düzenli olan öğrenci, tip 1'dir. Her işinde mükemmelliğe ulaşmak için çalışan tip 1, öğrenmede de mükemmeliğe ulaşmak için canla başla çalışır. Ödevlerini aksatmadan ve kusursuz şekilde yapar. Çalışmayan ve kurallara uymayan öğrencileri ikaz eder.

Birler her zaman mükemmel olmaya çalıştıkları için, bir konuyu mükemmel şekilde öğrenmedikçe tatmin olmazlar. Bu sebeple öğrenmeleri zaman alsa da sabırla ve yavaş yavaş da olsa, mükemmellik hedeflerine sağlam adımlarla yaklaşırlar. Birlerin öğrenmeleri zor ve zaman alıcı olduğu gibi, öğrendiklerini bırakmaları da son derece güçtür. Birler, bildikleri konuda en dogmatik karakterlerdir.

Enneagrama Göre Kişilerin Öğrenme Tarzları

Kurallara uyma ve başkalarını uydurma konusunda hassas olan birler, kurallara uymayanları hemen uyarırlar ve hatta onlara kızarlar. Bu sebeple kuralcı ve disiplinli olan birlerin, öğretmenlerinin gözüne girerek başkan seçilmeleri sıradandır. Birlerin disiplini ve kuralcı olması, sınıftaki diğer karakterlerin öğrenmesinde de kullanılabilir.

Öğretmenler, yavaş ve sağlam bir şekilde öğrenen birlere karşı sabırlı ve esnek olmalıdırlar. Onları daha hızlı öğrenmeye zorlamamak gerekir. Mükemmeliyetçi karakterin, o konuyu mükemmel şekilde öğreneceğinden şüphe etmemelidir.

Birlere iyi ve net bir öğrenme planı yapmak, onların öğrenmelerini kolaylaştırır. Süreçleri, kuralları ve amaçları belirli olan bir plan yapıldığı takdirde, birler o konuyu daha kolay öğrenecektir. Buna karşılık süreçlerde, kurallarda ve amaçlarda çelişkileri olan planlar, birlerin öğrenmelerini zorlaştıracaktır.

Toplam kalite yönetimi (tüm ekip olarak kalite için çalışma yöntemi) birlerin daha iyi öğrenmelerini sağlar. Birlerin kural, etik ve düzenlilik hassasiyetleri, toplam kalite yönetimi ile uyumaktadır.

Son derece ciddi ve kuralcı olan birlerin, zaman zaman rahatlamaya ve dinlenmeye ihtiyaçları olur. Onları kural ve ciddiyet atmosferinden çıkarıp, daha rahat ve eğlenceli ortamlara götürmek, öğrenmesini kolaylaştırır.

Tip 2'nin Öğrenme Tarzları

(Riso and Hudson, 2000); (Ichazo, 1982); (Almaas, 1998); (Kaylene C. Williams, Alfred R. Petrosky, and Edward H. Hernandez., 2008); (Hampson, 2005); (Fiely, 2002); (Murali, 2003); (Colina, 1998); (Palmer, 1989); (Armstrong, 2001); (Demir, 2019)

İkiler duygusal temelde öğrenmeye odaklıdır. Sevgi ve ilgi hedefi olarak gördükleri konularda öğrenmeyi tercih ederler. Buna karşılık sevgi ve ilgi alanına girmeyen konularda öğrenmeye kapalı olabilirler. Bu sebeple iki öğrencilere güler yüzle, tatlı sözlerle yaklaşmak ve nitelikli şekilde duygusal iletişim kurmak gerekir. İkiler öğretmenle duygusal iletişim kurdukları takdirde daha iyi öğrenirler.

İki öğrencilere bir konunun mantıksal temelini açıklamanın ya da ona sağlayacağı somut faydaları anlatmanın etkisi olmaz. Öğretmenden sevgi ve ilgi gördüğü zaman, ikilerin öğrenme başarıları yükselir. Göz teması, omzuna hafif bir dokunuş ve tatlı bir söz ve tebessümle ikilerin derse ilgi göstermesi sağlanır. Duygusal bağ kurulmazsa derse ilgisiz kalabilir ve başarı motivasyonunu kaybedebilir.

İkiler arkadaşları ile de duygusal ve samimi iletişim kurarlar. Bu sebeple sınıfta samimi arkadaşları bulunduğu takdirde öğrenme başarıları yükselir. Onlar için arkadaşlıkta nicelik değil, nitelik önemlidir. Çok sayıda niteliksiz arkadaşlığı değil, az da olsa nitelikli arkadaşlığı tercih ederler. İkiler bütün ilgilerini, kendi seçtikleri az sayıda arkadaşları üzerine yoğunlaştırırlar ve bu ilgi karşılığında minnet ve teşekkür beklentisi içerisinde olurlar. İkileri iyi anlaştıkları arkadaşları ile bir araya getirerek dersteki başarıları artırılabilir.

İkileri takdir etmek, günün ve haftanın öğrencisi seçmek, onların ders motivasyonlarını artırır. Duygusal değeri olan ödüller de onları öğrenmeye teşvik eder.

Tip 3'ün Öğrenme Tarzları

(Riso and Hudson, 2000); (Ichazo, 1982); (Almaas, 1998); (Kaylene C. Williams, Alfred R. Petrosky, and Edward H. Hernandez., 2008); (Hampson, 2005); (Fiely, 2002); (Murali, 2003); (Colina, 1998); (Palmer, 1989); (Armstrong, 2001); (Demir, 2019)

Üçler bir sınıftaki en başarılı öğrenciler arasında yer alır. Bu sebeple üçler öğrenme ve başarılı olma konusunda en az sorun yaşayan gruptur. Hatta üçler, kendi başarısını diğer karakterlere örnek gösterir ve onların da eğitimde başarılı olmaları için liderlik yapar.

Üçler eğitimde başarılı olmak için bütün imkanları kullanır. Sağlıklı halde olan üçler, başarılı olmak için çok çalışırlar ancak dürüstlükten taviz vermezler. Buna karşılık sağlıksız üçler eğitimde başarılı olmak için hileli yollara başvurabilirler. Onlar için eğitimin kalitesi değil onların yarışı önde bitirmeleri önceliklidir. Halbuki birler eğitimin kaliteli olmasını amaçlar, önde olmayı temel amaç yapmazlar.

Enneagrama Göre Kişilerin Öğrenme Tarzları

Üçlere eğitimde yüksek hedefler göstermek ve onların önünü açmak gerekir. Üçler eğitim ve öğretimde bu hedefe ulaşmak için gece gündüz çalışacaklardır. Hatta aşırı çalışmaları sebebi ile kendilerini ve ailelerini ihmal edeceklerdir.

Üçler enneagram karakterleri içerisinde gösterişi en fazla seven kişilerdir. Dolayısıyla üçler, eğitim ve öğrenmede de gösterişi ön plana alacaklardır. Başarılarını diğer insanlara gösterecek ve onların kıskanmalarından zevk duyacaklardır. Öğretmen yapabilirse, üç numaralı öğrenciye hayatta başarıdan daha önemli şeyler de olduğunu göstermesinde fayda vardır. Üç numaralı karakterin empati yaparak diğer karakterleri de anlaması için buna ihtiyacı vardır. Aksi halde üçler başarılı, ancak çevresinde sevilmeyen bir öğrenciye dönüşecektir.

Tip 4'ün Öğrenme Tarzları

(Riso and Hudson, 2000); (Ichazo, 1982); (Almaas, 1998); (Kaylene C. Williams, Alfred R. Petrosky, and Edward H. Hernandez., 2008); (Hampson, 2005); (Fiely, 2002); (Murali, 2003); (Colina, 1998); (Palmer, 1989); (Armstrong, 2001); (Demir, 2019)

Dörtler, sınıftaki diğer öğrencilerden farklı olmak için çabalayan, sıradışı karakterlerdir. Eğitimde genel motivasyonlar, kurallar ve hedefler, üçler için bir şey ifade etmez. Onlar kendi belirledikleri hedeflere, kendi yöntemleri ile ve serbest bir tarzda çalışmayı severler. Onları dışarıdan motive etmeye çalışmak çoğu zaman ters teper ve başarısız olmalarına yol açar. Dörtler kendilerini özel görürler ve özel olarak ilgilenilmekten hoşlanırlar. Üçlerin özel yeteneklerinin farkında olarak, özel şekilde eğitim ve öğretim vermek gerekir. Onlar, duygusuz, ruhsuz, manasız şeyleri öğrenmek istemezler. Duygulu ve ruhlu olsa da duygusal iletişim kuramadıkları öğretmenlerden bir şeyler öğrenmekte de zorlanırlar.

Dörtler, enneagramın en hassas karakteridir ve kırıncı söz ve davranışlardan fazlasıyla etkilenirler. Onların hassasiyetlerinin farkında olarak öğretim faaliyetinde bulunmak, dörtlerin başarılarını artırır. Buna karşılık kaba saba davranışlar, dörtleri ürkütür ve kendi kabuklarına çekilmelerine yol açar.

Dörtlerin sanatçı kişiliği, eğitim öğretim faaliyeti sırasında da göz önünde bulundurulabilir. Müzik, resim gibi sanatsal enstrümanların kullanılması, dörtlerin öğrenmelerini kolaylaştırır. Buldukları ortamın farklı, elit ve sanatlı olması da dörtlerin öğrenmelerini kolaylaştırır.

Dörtlerin hayal güçleri çok gelişmiş ve hatta sınırsızdır. Onları geniş hayal dünyalarını eğitim ve öğretimde kullanmalarına fırsat vermek gerekir.

Tip 5'lerin Öğrenme Tarzları

(Riso and Hudson, 2000); (Ichazo, 1982); (Almaas, 1998); (Kaylene C. Williams, Alfred R. Petrosky, and Edward H. Hernandez., 2008); (Hampson, 2005); (Fiely, 2002); (Murali, 2003); (Colina, 1998); (Palmer, 1989); (Armstrong, 2001); (Demir, 2019)

Beşler de dörtler gibi enneagramın en hassas karakterleridir. Ancak beşler kendilerini dörtler gibi farklı görmezler. Düzgün bir sınıfta, iyi bir öğretmen ve yeterli ders dökümanları olduğu takdirde beşler, sınıfın en başarılı öğrencileri arasında yer alırlar. Onlar için öğrenmek, araştırma ve gözlem yapmak hayat tarzı olduğu için sınıf ortamı beşlerin en rahat ettikleri mekanlardır. Kütüphaneler, internette araştırma yapabileceği ortamlar ve sakince kitap okuyabileceği mekanlar, beşlerin mutlu ve başarılı olmalarını sağlar.

Beşlerin zihinleri soyut düşünme, genelleme yapma ve tümdengelim kullanarak bir konuda genel hükümler çıkarmada çok gelişmiştir. Büyük düşünürler, filozoflar, bilim adamları beşlerden çok çıkar. Soyutlama yapma, bir konuyu bütün olarak öğrenme ve o konuda genel prensipler çıkarma, zaman alır. Bu sebeple beşlerin öğrenmede aceleye getirilmemesi, onlardan hemen bir konuyu öğrenmeleri istenmemelidir. Beşler bir konuyu bütün olarak anlamadıkça öğrenmiş olmamaktadır. Bu sebeple bütünün bilgisine ulaşmaları için beşlere zaman tanınmalıdır.

Beşler aşırı sosyal ortamlardan ve fiziksel temastan hoşlanmazlar. Onlara fikir ve düşüncelerini geliştirebilecekleri entellektüel ortamlar hazırlanmalı, bilgisayar, internet gibi teknolojik imkanlardan yararlanmaları sağlanmalıdır.

Enneagrama Göre Kişilerin Öğrenme Tarzları

Beşler de dörtler gibi yeniliklere, icatlara, gelecekle ilgili düşüncelere açıktırlar. Onlara yeni şeyler keşfedebilecekleri özgür ortamlar sağlamak faydalı olacaktır. Beşler özgür ortamlarda yeniliklere açık şekilde öğreneceklerdir.

Beşler yalnızlıktan hoşlanan karakterlerdir. Günlerce, haftalarca odasına kapanıp okuma, öğrenme ve internette araştırma yapmaktan zevk duyacaklardır. Bununla birlikte diğer karakterler gibi beşlerin de karakter zindanından çıkabilmesi, yalnızlığına son verip bir az daha sosyal olmalarının sağlanmasında fayda vardır. Spor faaliyetler, arkadaşlık ortamları, onların sosyalleşmesi için faydalı olacaktır.

Beşler düz mantıkla çalışan zihinlere sahiptirler. Doğru-yanlış, siyah-beyaz, 1-0 mantığından çıkabilmeleri için onların duygu ve sosyallik yönlerinin geliştirilmesinde fayda vardır. Duygu dünyasında ve sosyal hayatta kesin doğru ve yanlışlar değil, genel doğru ve yanlışlar vardır. Onların daha esnek olabilmeleri için duygu dünyalarını geliştirmeleri ve daha sosyal bir hayat yaşamaya çalışmaları gerekir.

Beşler zaman ve hedefler konusunda istenildiği kadar dikkatli olmayabilirler. Bu sebeple onların zaman ve hedefler konularında desteğe ihtiyaçları olacaktır.

Tip 6'ların Öğrenme Tarzları

(Riso and Hudson, 2000); (Ichazo, 1982); (Almaas, 1998); (Kaylene C. Williams, Alfred R. Petrosky, and Edward H. Hernandez., 2008); (Hampson, 2005); (Fiely, 2002); (Murali, 2003); (Colina, 1998); (Palmer, 1989); (Armstrong, 2001); (Demir, 2019)

Akıl grubundan olan altılar da öğrenme ve bilgiye hakim olarak hayatta başarılı olmayı amaçlayan karakterlerdir. Bu sebeple öğrenme konusunda sorun yaşamazlar. Altılar bir konu hakkında ulaşabildikleri bütün bilgileri arşivlerine alır ve ihtiyaç duyduklarında o bilgileri kullanırlar.

Altılar, hayatlarının tüm alanlarında güven duygusuna ulaşmayı amaçlarlar. Bu sebeple altı grubunda olan öğrenciye güven duygusu kazandırmak, onun daha iyi öğrenmesini sağlar. Altıların bilgiyi arşivleme özellikleri de güven duygusunu yakalamak içindir.

Altılar güven duygusunu etkileyecek olaylardan ve insanlardan tedirgin olurlar. Bu sebeple elde olanı korumayı, yeni şeylere karşı ise mesafeli olmayı tercih ederler. Yani bir yönüyle daha güvenli olduğu için geçmişte yaşamak isterler. Altılara yeni şeyler teklif ederken onların garanticiliğini, tehlikelere karşı hassasiyetlerini göz önünde bulundurmak gerekir. Onların bu tedirginlikleri giderilmediği takdirde yeni tekliflere kapalı kalacaklardır.

Birler gibi altılar da kurallı, düzenli ortamlarda bulunmak için çaba gösterirler. Kuralsızlık, kaos onları korkutur ve o ortamlardan uzaklaşmalarına yol açar. Bu sebeple öğretimin kuralları, yöntemleri, öğretmenin davranışları belirli ve kurallara uygun olduğu takdirde altılar daha iyi öğrenirler.

Altılar güven duygusunu kimi zaman bir gruba üye olmakta bulur. Bu sınıf ortamında bir arkadaş grubu da olabilir. Altılar katıldıkları arkadaş grubu içerisinde sadakatle görevlerini yaparlar ve grubun selameti için diğer karakterlerden daha fazla çaba gösterirler. Hatta grup içinde kurallara uymayanları eleştirirler. Bu yönüyle altıların grup içinde daha iyi öğrendikleri söylenebilir.

Altılar her hangi bir konuda hataları bulmada ustadırlar. Onların hata arayan tarayıcıları her zaman aktif bir şekilde çalışır. Dolayısıyla öğretim faaliyetinin ve öğretmenlerinin de hatalarının kolaylıkla görecektir. Bundan dolayı onları asilikle suçlamak yerine, yaptıklarının karakterlerinin gereği olduğunu bilmek gerekir. Çünkü bazı otoriter karakterli öğretmenler, altıların hata bulma özelliklerini, kendilerine isyan etmek şeklinde algılamakta ve altılara tavır almaktadırlar.

Altılar güven ve cesaret duygularını geliştirmeye ihtiyaç duyan karakterlerdir. Öğretmenler, altıların güven ve cesaretlerini artırıcı sözler söylemeli ve davranışlarda bulunmalıdır. Güven ve cesaret duyguları kuvvetlenen altılar, rahatlayacak ve daha iyi öğreneceklerdir.

Enneagrama Göre Kişilerin Öğrenme Tarzları

Tip 7'lerin Öğrenme Tarzları

(Riso and Hudson, 2000); (Ichazo, 1982); (Almaas, 1998); (Kaylene C. Williams, Alfred R. Petrosky, and Edward H. Hernandez., 2008); (Hampson, 2005); (Fiely, 2002); (Murali, 2003); (Colina, 1998); (Palmer, 1989); (Armstrong, 2001); (Demir, 2019)

Bilgi grubundan olan yediler, yeni şeyler deneyimleyerek mutlu olmayı ve stresten uzak kalmayı amaçlarlar. Yediler yeni ve ilginç olan her şeye kolaylıkla yönelir ve şaşkıncu bir hızla o şeyin ne olduğunu hemen anlarlar. Onların öğrenme hızları, diğer karakterleri hayret ve hayranlık bırakacak niteliktedir. Dolayısıyla öğretilecek konunun yedilerin ilgilerini çekecek tarzda sunulması ve yeni olması gereklidir.

Sürekli yeni şeyler deneyimleyerek yaşayan yediler, her konuda bilgi sahibi olan, ayaklı kütüphane gibi insanlardır. Onlara sorup da cevap alınamayacak bir konu yok gibidir. Her konuda onların anlatacakları şeyleri vardır. Bu sebeple her hangi bir konuda bilgilenme ihtiyacı duyduğumuzda başvuracağımız karakterlerin başında yediler gelir. Ancak yediler her alanda bilgi sahibi olmaya çalışmalarının normal sonucu olarak, ayrıntılı ve derinlemesine bilgiden uzaktırlar. Onların sabırsızlıkları ve hiperaktiflikleri bir konuda derinleşmelerine engel olur. Bununla birlikte yediler zor da olsa sabrederek belli alanlarda uzmanlaşabilirler.

Yedilerin ayrıntıdan ziyade öz bilgiye ulaşmak için çalışırlar. Yedilerin öğrenme yöntemi tündengelimdir. Genel bakış açısı ile bir konunun özünü kolaylıkla kavrar ve anlatırlar. Yediler, öz ve özet bilgilerini ayrıntılandırabilirlerse gerçekten bilge kişiler olurlar ve insanlara yol gösteren rehber karakterler haline gelirler.

Yedilerin ilgi alanları dağınık ve sabır yönleri zayıf olduğu için, birler ve altılar gibi disiplinli karakterlerle grup oluşturarak daha iyi öğrenmeleri sağlanabilir. Yedilerin dağınık bilgileri ve zihinleri, bir ve altılar tarafından disipline edilebilir.

Tip 8'lerin Öğrenme Tarzları

(Riso and Hudson, 2000); (Ichazo, 1982); (Almaas, 1998); (Kaylene C. Williams, Alfred R. Petrosky, and Edward H. Hernandez., 2008); (Hampson, 2005); (Fiely, 2002); (Murali, 2003); (Colina, 1998); (Palmer, 1989); (Armstrong, 2001); (Demir, 2019)

Fizik grubunda yer alan sekizler, somut konularda somut yöntemlerle, uygulamalı olarak öğreniler. Soyut konular saf sekizlerin ilgi alanlarına girmez. Sekizler, toplum içerisinde bir karşılığı olan, bir probleme çözüm sunan bilgileri, görme/duyma/dokunma/koklama/tatma gibi somut yöntemlerle öğrenirler. Sekizlerin öğrenme tarzları bireysel değil, sosyaldir. Yani insanların arasına karışarak, sözlü şekilde öğrenmeyi tercih ederler.

Sekizlerin bağımsızlık kaygısı ve liderlik kabiliyetleri, öğretmenlere karşı dobra tavırlar takınmalarına yol açar. Sekizlerin doğruluklarının karakterlerinden kaynaklandığını bilerek, onlarla çatışmadan öğrenmelerini sağlamak gerekir. Sekiz öğrenciyi uysal, aşırı saygılı ve itaatkar hale getirmek çok zordur, ancak karakteri bozularak bu yapılabilir. Aşırı sertlikle karakteri bozulmuş sekizler ise kolaylıkla suç makinasına dönüşebilir.

Sekizler lider karakterli oldukları için, sınıf içinde liderliği kolaylıkla ele geçireceklerdir. Sınıfın organize edilmesinde ve eğitiminde sekizlerin liderlik kabiliyetlerinden faydalanılabilir. Bununla birlikte sekizleri aşırı şekilde serbest bırakmamak gerekir. Aşırı serbest bırakılan sekizler otoriteyi ele geçirip, öğretmeni pasif hale getirebilirler.

Plaketler, duygusal teşvikler, mantıklı açıklamalar sekizin öğrenme motivasyonunu etkilemez. Onların kendi ajandaları vardır ve oraya giren konularda öğrenmeye açıktırlar. Diğer konularda sekizlere bir şey öğretmek oldukça zordur.

Sekizlerin kurallara uyması ve ahlaklı davranmasını sağlamak gerekir. Çünkü onlar bağımsızlık ve otoritelerini kurmak için kuralları ve ahlakı çiğnemekte mahzur görmeyebilirler. Kuralların ve ahlakın öneminin sekizlere vurgulanmasında fayda vardır.

Bir ortamda otorite kurmak ve bunun için çatışmak, sekizler için sıradandır. Sınıf ortamında da sekiz öğrenciler otoritelerini konuşurmak isteyeceklerdir. Bu sebeple öğretmenin kuralları net şekilde vurgulaması ve otoritenin kendisinde olduğunu sekizlere açıkça göstermesi gerekir.

Enneagrama Göre Kişilerin Öğrenme Tarzları

Tip 9'ların Öğrenme Tarzları

(Riso and Hudson, 2000); (Ichazo, 1982); (Almaas, 1998); (Kaylene C. Williams, Alfred R. Petrosky, and Edward H. Hernandez., 2008); (Hampson, 2005); (Fiely, 2002); (Murali, 2003); (Colina, 1998); (Palmer, 1989); (Armstrong, 2001); (Demir, 2019)

Fizik grubunun duygu uzantılı karakteri olan dokuzlar, buldukları ortamda uyum olmasını öncelerler. Bu sebeple dokuzlar için en iyi öğrenme ortamları huzurlu ve sakin olanlardır. Çatışma, kavga ve kaos ortamlarından kaçarlar ve böyle ortamlarda iyi öğrenme performansı gösteremezler.

Dokuzların karar vermeleri uzun sürer ve bu sebeple öğrenmeleri de zaman alabilir. Dolayısıyla dokuzları öğrenme konusunda sıkıştırmamak gerekir. Onlar buldukları ortamın en zor karar veren karakteri olsalar da en objektif kararı da onlar verirler. Sabırla beklenildiği takdirde dokuzların çok iyi bir öğrenme performansı sergiledikleri görülecektir.

Dokuzlar fizik grubundan oldukları için somut konularda ve duyu organlarını kullanarak daha iyi öğrenirler. Sosyal ortamlar, iletişime açık yerler ve durumlar dokuzların daha iyi öğrenmelerini sağlar.

Sonuç

Enneagram karakterlerinin öğrenme tarzları buldukları grup ve uzantıları ile doğrudan ilgilidir. Her karakter öncelikle bulunduğu grubun genel özelliklerine göre bir öğrenme tarzı sergilemektedir. Daha sonra uzantılı olduğu grubun genel özelliklerine göre öğrenmektedirler. Bunların yanında karakterlerin kanatları, sağlıklı ve sağlıklı olmayan halleri, stres ve rahat durumları da öğrenme tarzlarını etkilemektedir. Bu açıdan iyi bir öğrenme için, her karakterin grubunu, tipini, kanadını, sağlıklı-sağlıklı olmayan durumlarını, stres ve rahat hallerini belirlemek gerekir.

Kaynaklar

Almass, A., 1998, *Facets of unity: The Enneagram of holy ideas*. Berkeley, CA: Diamond Books.

Armstrong, Joe. (2001, March 30). "Spiritual Tool Gets to the Root of What Makes Workers Tick Motivation." *Irish Times*, 58.

Atkinson, R. L., Atkinson, R. C., Smith, E.E., Bem, D. J., Hoeksema, S.N. (1999). *Psikolojiye Giriş*. (çev: Yavuz, A.). İstanbul.

Clark, L. A. (2005). Temperament as a Unifying Basis for Personality and Psychopathology. *Journal of Abnormal Psychology*, 114(4), 505-521. doi:10.1037/0021-843X.114.4.505

Colina, Tracy. (1998). "Nine Ways of Looking at Work." *The Journal for Quality and Participation*, 21 (5), 56-60.

Daniels D. N. and Price V. A., (2000) *The essential Enneagram: The Definitive Personality Test and Self Discovery Guide*. New York: Harper One.

Daniels, David N. Price, Virginia. Çev. Çiftçi, Seda. (2004). *Enneagram Kendini Bilme Sanatı*. İstanbul: Kaknüs Publishing.

Demir, A. (2019). "[Leadership Features of Enneagram Characters](#)". *International Journal of Social Sciences*, 3 (16), p. 82-90.

Fiely, Dennis. (2002, September 20). "So What's Your Type?" *The Columbus Dispatch*, 01F.

Goodwin, F. K., Jamison K. R. (1990). *Manic-depressive illness*. New York: Oxford University Press.

Hampson, Michael. (2005). *Head versus Heart and our Gut Reactions: The 21st Century Enneagram*. OBE, U.K.: O Books.

Enneagrama Göre Kişilerin Öğrenme Tarzları

Hudson, Russ and Riso, Don. *The Wisdom of the Enneagram: The Complete Guide to Psychological and Spiritual Growth for the Nine Personality Types*, New York, Bantam Books, 2000.

Ichazo, Oscar. (1982). *Interviews with Oscar Ichazo*. NYC, NY: Arica Institute Press.

Kale, Sudhir H. and Samir Shrivastava. (2003). "The Enneagram System for Enhancing Workplace Spirituality." *The Journal of Management Development*, 22 (4), 308-328.

Murali, D. (2003, November 10). "Stop Before You Resume." *Business Line*, 1.

Naranjo, Claudio. (1990). *Enneagram-Type Structures: Self-Analysis for the Seeker*. Nevada City, NV: Gateways.

Palmer, H., 1988, *The Enneagram: Understanding yourself and the others in your life*. New York: HarperCollins.

Kaylene C. Williams, Alfred R. Petrosky, and Edward H. Hernandez., 2008. "The Enneagram And Its Possibilities For Student Learning", California State University.

Randall, S. (1979). *The Development of an Inventory to Assess Enneagram Personality Type*, PhD Dissertation California Institute of Asian Studies.

Rhodes, Susan. (2009). *The Positive Enneagram: A New approach to the nine personality types*. Seattle, Washington: Geranium Press.

Stocker, Carol. (1994, December 29). "Love by the Numbers." *Boston Globe*, A.17.

www.Enneagraminstitute.com